

Konferencja naukowa

Nowe/stare. Materializm w literaturze, sztuce, krytyce

W 2018 obchodzimy 50. rocznicę zrywu 1968 - wydarzeń, które dziś pozostają dla wielu symbolem rewolucji „w imię codziennego życia” i jako takie okazują się nieodmiennie ważne dla tradycji materialistycznie zorientowanych badań sztuki i kultury. W związku z tym **Ośrodek Badań nad Awangardą UJ, Katedra Krytyki Współczesnej UJ, Pracownia Literatury po 1989 roku UWr, Zakład Literatury Amerykańskiej UŁ oraz czasopismo „Praktyka Teoretyczna”** zapraszają wszystkich zainteresowanych badaczy do wspólnej dyskusji podczas konferencji „Nowe/stare. Materializm w literaturze, sztuce, krytyce”.

Wzmagającemu się od około dekady zainteresowaniu „nowymi materializmem” bądź „nowymi materializmami” w filozofii towarzyszą próby przełożenia tego odnowionego entuzjazmu na pole sztuki i literatury. Spojrzenie wielu badaczek i badaczy, krytyczek i krytyków kieruje się więc w stronę możliwości spojrzenia na dzieło/tekst z perspektywy nieantropocentrycznej i posthumanistycznej, w stronę badań afektywnych czy czerpiących z neuroestetyki; ale też w stronę *praktycznego* zainteresowania materialną „obecnością” dzieła, produkcją nośników, wizualnością tekstu. Nowe materializmy chcemy rozumieć szeroko, zawieszając pytania o *new materialism* jako konkretny, posiadający spójne założenia czy cele nurt współczesnej filozofii. W związku z tym nie narzucamy też jasnej cezury czasowej: „nowość” materializmu rozumieć należy tu umownie, doraźnie, prowizorycznie.

Centralne pytanie konferencji brzmiałoby więc: **co znaczy dziś w praktyce** - w pracy krytycznoliterackiej i krytycznokulturowej, w badaniu konkretnych dzieł sztuki i literatury - **skupienie na materialności dzieła/tekstu?** Co to znaczy uprawiać dziś materialistyczną teorię/historię/krytykę sztuki i literatury? Co rozumiemy przez „materialny wymiar” przedmiotu naszych badań?

Interesuje nas więc pole rozciągające się od Rosi Braidotti i Donny Haraway po Hansa Ulricha Gumbrechta, od Catherine Malabou po (neo)pragmatyzm, od wybranych nurtów ekokrytyki po socjologię przedmiotów i antropologię codzienności, od historii ruchu

surrealistycznego po najnowsze reinterpretacje Deleuze'a - i jeszcze dalej, z wieloma niewymienionymi tu koncepcjami i nazwiskami po drodze.

W pole rozważań o „nowym materializmie” włączamy też praktyki badawcze niekoniecznie związane z określoną metodologią czy teorią. Interesują nas głęboko zinternalizowane praktyki krytyczne związane z dowartościowaniem materialności dzieła i wizualności tekstu; rozwój „badań nad książką” jako (pod)gałęzi badań literackich; badania dzieł z pogranicza tradycyjnej sztuki/literatury i gry/symulacji; potencjalne paralele między sztuką/literaturą a programistycznym „kodem”.

Interesują nas wreszcie głosy krytyczne wobec skupienia na różnorodnie rozumianej materialności dzieła czy procesu odbiorczego/lekturowego, jak rozwijany od lat intencjonalistyczny projekt Waltera Bennha Michaela.

W trakcie dyskusji chcielibyśmy zmapować na nowo, pamiętając o nieuchronnie politycznym kontekście takich rozważań, ważne dla naszych badawczych pól ujęcia potrójnej relacji znaczenie-materialność-autorstwo. Jednocześnie interesuje nas związek „nowych” materializmów z materializmami „starymi”, lepiej rozpoznanymi czy bardziej zakorzenionymi w tradycji badań nad sztuką i literaturą; konfrontacja materializmów *mainstreamowych* i *offowych*, marksistowskich i niemarksistowskich.

Poniżej podajemy przykładowe szczegółowe zagadnienia związane z tematem konferencji (w żadnym wypadku nie stanowią one domkniętego zbioru):

- badanie sztuki a „życie przedmiotów” - style i sposoby
- krytyka tego, co pozasemantyczne
- intencjonalizm jako materializm
- możliwości krytyki nieantropocentrycznej
- nowe teorie znaczenia
- między reifikacją a antropomorfizmem
- cyberpodmioty i cyberprzedmioty
- materializm, gra, symulacja
- materialność „kodu”
- języki rzeczy

- materialność tekstu a doświadczenie czytelnika - zależności i różnice
- plastyczność - praktyczne zastosowania
- nowe materializmy a dziedzictwo teorii francuskiej
- autonomia rzeczy, dzieła, tekstu - dziedzictwo surrealizmu
- materializm w dobie transmedialności
- nowe materializmy a materializm marksistowski - sojusznicy czy wrogowie?
- psychoanaliza, krytyka i nowe materializmy
- dziedzictwo materializmu w polskiej krytyce literackiej
- socjologia przedmiotu a badanie sztuki
- fetysze, totemy, semiofory
- umaszynowanie i manekinizacja
- neuroestetyka - zastosowania w krytyce
- „oddziaływanie” dzieła - afekty i nie tylko
- błąd intencjonalny, błąd afektywny - perspektywa materialistyczna
- materialność wiersza a materialność świata
- „organiczność” języka poetyckiego
- materialistyczna krytyka poezji dziś
- „produkcja” znaczeń w poezji
- figuratywność a materialność wiersza
- możliwość poezji niefiguratywnej

Konferencja odbędzie się w nietypowej formule **trzech osobnych sesji**, zorganizowanych w Krakowie (11-12 października 2018), Łodzi (16-17 listopada 2018) i Wrocławiu (7-8 grudnia 2018). Przedmiotem każdej z sesji będzie zarysowany powyżej temat, ale punktem wyjścia każdorazowo będzie nieco inny obszar badań:

sesję w Krakowie poświęcimy przede wszystkim materializmowi w badaniach/krytyce sztuki i w kontekście intermedialnym, perspektywie materialistycznej jako przekraczającej tradycyjne granice dyscyplinarne;

sesję w Łodzi poświęcimy badaniu poezji i zagadnieniom języka poetyckiego;

sesja we Wrocławiu skupiona będzie na zagadnieniach związanych z badaniami literackimi i ogólniejszych problemach teorii znaczenia.

Wszystkich zgłaszających propozycję referatów (do 25 minut) **prosimy o wskazanie preferencji co do sesji** - która bądź które odpowiadałyby im najbardziej (pod względem tematu i terminu).

Językiem konferencji jest **polski** - wydarzenie ma mieć charakter seminaryjno-warsztatowy, z pogłębioną, dłuższą, swobodną dyskusją. Przewidujemy publikację **tomu pokonferencyjnego w języku polskim**, zaś wybrane teksty i zapis części dyskusji chcielibyśmy również opublikować, po przetłumaczeniu na język angielski, jako **numer czasopisma „Praktyka Teoretyczna”**.

Opłata konferencyjna wynosi 200 zł. W wypadku problemu ze wsparciem uniwersytetu/zwrotem kosztów za opłatę, prosimy o kontakt - każdą sytuację rozpatrujemy indywidualnie.

Termin zgłaszania propozycji referatów upływa 15 sierpnia 2018. Zgłoszenie powinno zawierać abstrakt (do 2,5 tys. znaków) oraz krótkie CV. Zgłoszenia należy wysyłać na adres zgloszenia@nowe-materializmy.pl.

Program konferencji ogłoszony zostanie na początku września.

Organizatorzy:

dr hab. Kacper Bartczak (Zakład Literatury Amerykańskiej Uniwersytetu Łódzkiego)

dr Tomasz Cieślak-Sokołowski (Katedra Krytyki Współczesnej Uniwersytetu Jagiellońskiego)

dr Jakub Kornhauser (Ośrodek Badań nad Awangardą Uniwersytetu Jagiellońskiego)

dr Marta Koronkiewicz (Pracownia Literatury po 1989 r. Uniwersytetu Wrocławskiego)

dr Małgorzata Myk (Zakład Literatury Amerykańskiej Uniwersytetu Łódzkiego)

Paweł Kaczmarek (czasopismo naukowe „Praktyka Teoretyczna”)